

Ofschoon computerschaakprogramma's nog niet erg sterk spelen, worden ze door de wereldtop steeds serieuzer genomen. In het verleden kon het voorkomen dat Karpov simultaan speelde tegen 30 schaakcomputers, met als resultaat 30-0, zonder dat hij daarbij erg veel moeite behoeft te doen. Maar zo langzamerhand is de situatie wel veranderd. Afgelopen maanden hebben zowel Karpov, Kasparov als ook Sosonko en Van der Wiel de degens gekruist met de computer.

Karpov op Computer-Messe

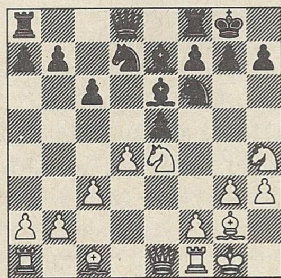
Karpovs toernee in West-Duitsland begon met een simultaan-séance op de Computer-Messe in Keulen. De ex-wereldkampioen speelde tegen 18 mensen en 2 computers (resultaat + 17, = 3). Tegen Mephisto ging het bijna fout. (Karpov heeft al eens eerder een remise moeten toestaan aan Mephisto in een simultaan.)

Wit: Karpov

Zwart: Mephisto

Simultaan, Keulen 1985

1. d4 d5 2. Pf3 c6 3. g3 Pf6 4. Lg2 Lf5 5. 0-0 Pbd7 6. Pbd2 e6 7. Ph4 Lg4 8. De1 Le7 9. c3 e5 10. e4 dxe4 11. Pxe4 0-0 12. h3 Le6

13. Pg5 Onderschatting van de computer? Overschatting van eigen kansen? Meer in aanmerking kwam eest 13. dxe5 Pxe5 en dan

■ JAAP VAN DEN HERIK

14. Pg5 Pd3 15. Pxe6 Pxe1 16. Pxd8 Pxd2 17. Pxc6 met pionwinst. Mephisto behandelt de stelling in het vervolg heel goed en laat zien dat Karpovs pogingen tot niets gedoemd zijn. Tot de 34ste zet gaat alles goed, daarna doet zwart herhaaldelijk niet de beste zet, aanvankelijk zonder iets te verknoeien, maar allengs gaat het bergafwaarts. 13. ..., Lc4 14. dxe5 Lxf1 15. Lxf1 Pd5 16. Phf3 h6 17. Pe4 b5 18. b3 Dc7 19. e6 fxe6 20. Lg2 e5 21. Lb2 P5b6 22. De2 Tad8 23. Te1 a5 24. Ph2 Pc5 25. Pg4 Pd3 26. Tf1 h5 27. Ph2 h4 28. Pf3 hxd3 29. fxd3 Pxb2 30. Dxb2 Pd5 31. Te1 Pf6 32. Pfg5 Pxe4 33. Pxe4 Db6+ 34. Kh2 Da6 35. De2 Dc8 36. h4 De6 37. Lh3 Dg6 38. Lg4 b4 39. Tc1 Kh8 40. Kh3 Dh6 41. Tc2 Td5 42. Lf3 Td7 43. Kg2 bxc3 44. Txc3 Lb4 45. Tc2 Te7 46. Pg5 c5 47. Le4 Td7 48. Kh3 Tc7 49. Ld5 Te7 50. De4 La3. De laatste tien zetten moesten al snel gespeeld worden vanwege het geringe aantal overblijvende spelers. Vanaf dit moment was Mephisto de enige en moest er à tempo gespeeld worden. Voor Karpov geen probleem, voor Mephisto wel. 51. Lc4 Td7 52. Tf2 T7d8 53. Pf7+ Txf7 54. Txf7 Lb2 55. Tf5 La1 56. Tg5 Lc3 57. Dg4 g6 58. Txd7 Dh7 59. Dg5 Tf8 60. Th6 e4 61. Txd7+ en zwart geeft het op.

Kasparov tegen 32 computers

Na zijn match met Robert Hübler speelde Gary Kasparov nog een aantal simultaanseances. In een blindsimultaan tegen 10 bordes (9 mensen en 1 computer) was de Mephisto 68000 één van de tegenstanders (resultaat 9-1);

tegen de computer behaalde Kasparov een gemakkelijke winst.

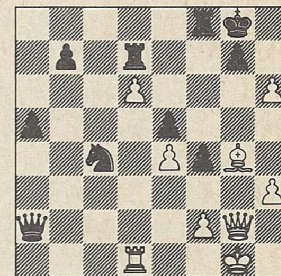
Een hoogtepunt voor de computerindustrie was de simultaanseance tegen 32 apparaten, 8 van 4 firma's elk (N.B. expres 2 meer dan Karpov). Kasparov zegevierde triomfantelijk: 32-0. "Toen aan het einde van de seance een aantal programma's op winst c.q. remise stond hoopten de concurrenten van de respectievelijke programma's dat; toen het tenslotte 32-0 werd was iedereen opgelucht", aldus ooggetuige Hans Böhm. Natuurlijk waren er kansen voor de programma's maar Kasparov was gewoon te sterk.

Wit: Kasparov

Zwart: Turbostar 432

Simultaan, Hamburg 1985

1. c4 e6 2. g3 Pf6 3. Lg2 d5 4. Pf3 dxc4 5. 0-0 c6 6. a4 Le7 7. Dc2 Pbd7 8. Dxc4 Pb6 9. Dc2 Pfd5 10. Pc3 Pb4 11. Dd1 0-0 12. d4 a5 13. e4 Ld7 14. De2 Le8 15. Td1 f6 16. Le3 Lh5 17. h3 f5 18. Lf4 Dd7 19. Te1 Lxf3 20. Lxf3 Ld6 21. Lxd6 Dxd6 22. Tad1 f4 23. g4 Tad8 24. Td2 e5 25. d5 h6 26. Ted1 c5 27. Db5 Ta8 28. Df1 Dd7 29. b3 c4! 30. bxc4 Tac8 31. g5 Pxc4 32. Ta2 Pxa2 33. Pxa2 Dxa4 34. gxh6 Dxa2 35. Dg2 Tc7 36. d6 Td7 37. Lg4

Met 37. ..., Da4 zou wit niet veel hoop meer hebben mogen

Schakend Nederland - januari 1986

Prof. dr. H.J. van den Herik: Karpov op Computer-Messe en Kasparov tegen 32 computers (Kasparov - SciSys Turbostar 432, Genna Sosonko - SciSys Turbostar 432, en John van der Wiel - Novag Super Constellation)

koesteren. Na de tekstzet is het ondanks het materiële voordeel snel gedaan met zwart. 37. ..., **Db3?** 38. **Lxd7 Dxd1+** 39. **Kh2 Tf7** 40. **Le6 Kf8** 41. **h7 Pxd6** 42. **h8(D)+ Ke7** 43. **Lxf7 Pxf7** 44. **Dhxf7** zwart geeft het op.

Sosonko tegen de wereldkampioen

Hoe zwaar zo'n computersimultaanseance wel niet is moest Gena Sosonko ondervinden.

Hij speelde tegen 31 computers, de 21 deelnemers aan het 5de wereldkampioenschap voor microcomputers (sept. 1985, Amsterdam) aangevuld met 10 andere sterke commerciële schaakcomputers. Resultaat: +25, = 1, -5 (82,3%). Daarvoor had Sosonko acht uur nodig, het werk was derhalve vele malen zwaarder dan een gewone seance. "Bovendien gaan ze natuurlijk nog verliespartijen publiceren ook", aldus Gena, die zich een vertegenwoordiger van de mensheid voelde, maar ook veel respect heeft voor de programmeur achter de machine.

Hoewel Sosonko's resultaat achterblijft bij dat van Karpov en Kasparov, kan toch van een geweldig goed resultaat gesproken worden en... hij verloor niet van wereldkampioen Mephisto (remise).

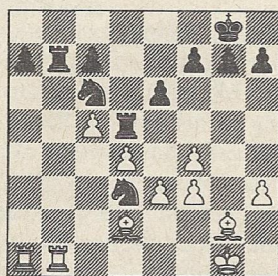
Wit: Sosonko

Zwart: Tubostar 432

Simultaan, Amsterdam 1985

1. **d4 d5** 2. **Pf3 Lf5** 3. **c4 e6** 4. **Pc3 Pf6** 5. **cxd5 Pxd5** 6. **e3 Lb4** 7. **Ld2 Lxc3** 8. **bxc3 0-0** 9. **Le2 Pb6** 10. **0-0 Pc6** 11. **c4 Tb8** 12. **a4 Le4** 13. **a5 Lxf3** 14. **gxf3 Pd7** 15. **f4 Df6** 16. **Kh1 Df5** 17. **Lf3 Pf6** 18. **Db1 Dh3** 19. **Lg2 Dh4** 20. **De1 Tfd8** 21. **a6 Pg4** 22. **h3 Td6** 23. **axb7 Txb7** 24. **c5 Td5**

25. **f3 Dxe1** 26. **Tfxe1 Pf2+** 27. **Kg1 Pd3** 28. **Teb1**

Het zwarte paardenkoppel lijkt bevlogen; de witte raadsheren moeten hoofdschuddend toekijken, een gebaar dat Sosonko volledig begreep toen hij de kracht van de (in)direkte dekkingszetten (28 tot 31) onderkende. 28. ..., **Pxc5** 29. **Tc1 Pb3** 30. **Tab1 Pd8** 31. **Tc2 Pxd4** 32. **Tcb2 Txb2** 33. **Txb2 Pb5** 34. **e4 Td6** 35. **Lf1 Pd4** 36. **Kf2 f5** 37. **Ta2 P8c6** 38. **Lc4 Kf7** 39. **Lc3 fxe4** 40. **fxe4 Kg6** 41. **Ke3 e5** 42. **Ld5 exf4+** 43. **Kxf4 Tf6+** 44. **Ke3 Tf3+** 45. **Kd2 Tf2+** 46. **Ke3 Txa2** 47. **Lxa2 Pb5** 48. **Lb2 a6** 49. **e5 Kg5** 50. **Ke4 Pb4** 41. **Lg8 Kg6** 52. **e6 Pd6+** 53. **Ke5 Pd3+** 54. **Kd5 Pxb2** 55. **e7 Kf6** 56. **Kc6 Kxe7** 57. **Lxh7 Kd8** 58. **Kd5 Kd7** 59. **Lc2 a5** 60. **Kc5 g5** 61. **Lg6 Pa4+** 62. **Kd4 Ke6** 63. **Lc2 Pb5+** 64. **Ke4 Pc5+** 65. **Ke3 a4** 66. **Lb1 Pc3** 67. **Lh7 a3** 68. **Kd4 a2** 69. **Lg8+** **Kd6** 70. **Lxa2 Pxa2** 71. **Ke3 Ke5** 72. **Kf3 Pe4** 73. **Kg4 Pb4** 74. **h4 gxh4** 75. **Kxh4 Kf4** 76. **Kh3 c5** 77. **Kg2 c4** 78. **Kf1 c3** 79. **Ke1 Ke3** 80. **Kd1 Pf2+** 81. **Kc1 Pfd3+** wit geeft het op.

Van der Wiels verbetering

Op 30 november nam John van der Wiel het in het Rotterdamse Groothandelsgebouw op tegen 30 schaakcomputers. De seance werd georganiseerd door Electronics Nederland. Van der Wiel, gewaarschuwd door het resultaat

van Sosonko, speelde zeer serieus. Na zeseneenhalfuur spelen was het resultaat + 23, = 6, -1 (86,7%). De laatste partij tegen Mephisto Modular MM II ging verloren, maar Van der Wiel heeft ergens in het eindspel waarschijnlijk een remiseweg gemist.

Wit: van der Wiel

Zwart: Novag Super Constellation

Simultaan, Rotterdam 1985

1. **c4 c5** 2. **Pf3 Pf6** 3. **Pc3 d5** 4. **cd5 Pxd5** 5. **e4 Pxc3** 6. **dc3 Pbd7** 7. **Lf4 e6** 8. **Dc2 Le7** 9. **0-0-0 Da5** 10. **Kb1 0-0** 11. **h4 b5** 12. **Pg5 e5** 13. **Le3 b4** 14. **cb4 Dxb4** 15. **a3 Db7** 16. **Lc4 Pb6** 17. **La2 Ld7** 18. **Pxf7 Txf7** 19. **Lxc5 La4** 20. **Lxf7 Kxf7** 21. **b3 Tac8** 22. **ba4 Pxa4** 23. **Ka2 Pxc5** 24. **Dc4 Pe6** 25. **Db3 Dxb3** 26. **Kxb3 Pd4** 27. **Kb2 Tc2** 28. **Kb1 Lxa3** 29. **Txd4 Tb2** 30. **Ka1 ed4** 31. **Th3 Txf2** 32. **Txa3 Txg2** 33. **h5 Kf6** 34. **Txa7 d3** 35. **Td7 d2** 36. **Kb1** De behandeling van het eindspel door de Super Constellation had mogelijk beter gekund, maar in de diagramstelling mist het programma wel een erg opgelegde kans: 36. ..., **Tg1** 37. **Kc2 d1D** 38. **Txd1 Txd1** 39. **Kxd1 Ke5**, met een gewonnen pionneindspel. Merk op dat dit 9 plies diep ligt, maar door de aanwezigheid van slagzetten binnen de horizon had kunnen liggen. 36. ..., **Ke5** 37. **Kc2 Kxe4** 38. **h6 gh6** 39. **Txh7 Th2** 40. **Te7 Kf3** 41. **Tf7 Ke2** 42. **Te7 Kf1** 43. **Kd1 h5** 44. **Tf7 Kg1** 45. **Tg7 Kh1** 46. **Tg5 h4** 47. **Th5**, remise overeen gekomen.

Schaken is in. Schaakbestuurders, grijp nu uw kans. Maak propaganda en werf leden.

Schakend Nederland - januari 1986

Prof. dr. H.J. van den Herik: Karpov op Computer-Messe en Kasparov tegen 32 computers (Kasparov - SciSys Turbostar 432, Genna Sosonko - SciSys Turbostar 432, en John van der Wiel - Novag Super Constellation)